Nr. 6.
26.
maí.

Boðskapur konungs

til

alþingis.

Christian hinn Níundi, af guðs náð Danmerkur konungur, Vinda og Gauta, hertogi í Sljesvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þjettmerski, Láenborg og Aldinborg,

Vora konunglegu kveðju!

Tíðindin er hingað bárust í fyrra um harðærið á Íslandi og þar af leiðandi neyð og skort meðal landsbúa, hafa valdið Oss mikillar áhyggju. En einsog stjórnin ljet sjer vera annt um, þegar er hún komst að raun um hættu þá, er yfir vofði, að afstýra neyð þeirri, er fyrir hendi var, þannig hafa einstakir velgjörðamenn, bæði hjer og annarsstaðar, svo fúsir viljað hjálpa hinum nauðstöddu landsbúum, og gjört það svo ríkulega, að með því varð eigi aðeins ráðið úr neyð þeirri, er fyrir hendi var, heldur einnig þeirri hættu afstýrt, er menn voru hræddir um að leiða mundi á síðan af harðærinu. Til allrar hamingju hafa Oss nú borizt þær frjettir frá Íslandi, að nú sje breytt mjög til batnaðar, og megi því vænta, að landið muni brátt rjetta við aptur, og smámsaman fá bættan þann skaða, er það hefur orðið fyrir.

Stjórnin hefur því eigi ætlað að hún að sinni ætti að koma fram með tillögur um nokkrar óvanalegar ráðstafanir í þessum efnum, en hefur þó veitt landshöfðingja heimild til að taka með alþingi til íhugunar, hvort vera muni ástæða til að veita þeim, er orðið hafa fyrir skaða, ítarlegri styrk af almennu fje en orðinn er, og, ef svo væri, þá að fá til þess fjárveiting þá á fjárlögunum, er með þarf.

Það er auðsætt, að sú hin mikla rýrnun, er á síðast liðnu ári hefur orðið á fjárstofnum manna, mun hafa mikil áhrif á fjárhaginn. En eptir þeirri áætlan, er um það efni er unnt að gjöra að sinni, má svo álíta, að hinar vanalegu tekjur muni eigi aðeins standast útgjöldin, heldur muni jafnvel verða nokkur afgangur, þó hann verði ekki mikill, og hefur stjórninni því eigi þótt ástæða til að fara þess á leit að útvega nýjar tekjur, einkum þarsem hækkun á álögunum mundi verða miklu þungbærari, eptir því sem nú er ástatt.

Vjer höfum með ánægju tekið eptir því, hversu alþingi leitast við með árlegum fjárveitingum á fjárlögunum að koma upp atvinnuvegum landsins. Hafa þó þessar fjárveitingar hingað til mest miðað að því, að efla landbúnaðinn. En eigi mun minna í það varið að efla hinn annan aðalatvinnuveg landsins, sem eru fiskiveiðarnar, og þar sem mál það hefur á seinni tímum vakið athygli manna á sjer, og svo virðist einnig sem áhugi manna fyrir því sje vaknaður á Íslandi sjálfu, þá hefur stjórnin ætlað, að hún ætti fyrir sitt leyti að greiða fyrir málinu, með því að gjöra aðganginn til hinna innlendu fiskiveiða

Allerhøieste Budskab

Nr. 6.
26de
Mai.

til

Althinget.

Christian den Niende, af Guds Naade Konge til Danmark, de Venders og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenborg.

Vor Kongelige Hilsen.

Med Bekymring have Vi fulgt de fra Island i forrige Aar indløbne Efterretninger om de der herskende ugunstige Naturforhold og den derved foraarsagede Nød og Trang blandt Befolkningen. Men ligesom Regjeringen lod sig det være magtpaaliggende, saasnart den kom til Kundskab om den faretruende Tilstand, at afhjælpe den øieblikkelige Nød, saaledes har den Beredvilligheb til at komme den betrængte Befolkning til Hjælp, som i saa rigeligt Maal er bleven udvist af den private Velgjørenhed, baade her og andetsteds, gjort det muligt, ikke blot at afhjælpe den tilstedeværende Nød, men tillige at afværge den Fare, som befrygtedes senere at ville indtræde som Følge af Aaret. Heldigvis lyde de nu fra Island modtagne Efterretninger paa, at der er indtraadt en glædelig Forandring i Forholdene, saa at det tør haabes at Landet snart atter vil komme til Kræfter og efterhaanden forvinde de lidte Tab.

Regjeringen har derfor ikke troet for Tiden at burde fremkomme med Forslag til Foretagelse af overordentlige Foranstaltninger i den omhandlede Henseende, medens den dog har bemyndiget Landshøvdingen til, efter Samraad med Althinget, at tage under Overveielse, om der maatte være Anledning til fra det Offentliges Side at yde yderligere Understøttelse til de Skadelidte og eventuelt at søge den fornødne Bevilling dertil paa Finansloven.

Det er en Selvfølge at den store Nedgang i Kreaturantallet, som i afvigte Aar har fundet Sted, vil udøve en væsenlig Indflydelse paa Budgettet. Da det imidlertid dog efter det Overslag som derom for Tiden kan gjøres, bør antages at de ordinære Indtægter ikke blot ville tilstrække til at dække Udgifterne, men endog give et, om end ikke betydeligt Overskud, har Regjeringen ikke fundet Anledning til at fremkomme med Forslag om Tilveiebringelse af nye Indtægter, især da en Forøgelse af Skattebyrden vilde være dobbelt trykkende under de nuværende Forhold.

Med Tilfredshed have Vi bemærket, hvorledes Althinget ved aarlige Bevillinger paa Finansloven søger at virke for Opkomsten af Landets Næringsveie. De herhen hørende Understøttelser ere dog hidtil fortrinsvis komne Landbruget til gode. Udviklingen af den anden Hovednæringsvei, Fiskerierne, turde imidlertid være af ikke mindre Betydning, og da denne vigtige Sag i den senere Tid har tildraget sig almindelig Opmærksomhed, og Interessen for samme ogsaa nu synes at være vaagnet paa selve Island, har Regjeringen troet for sit Ved-

Nr. 6. 26. maí. svo hægan fyrir, sem auðið er, og munu því nokkur frumvörp, er að þessu lúta, verða lögð fyrir alþingi.

Í sambandi við mál þetta stendur annað, er Oss er mjög annt um, en það er endurnýjan verzlunarsamningsins við Spán, er útrunninn var í haust er leið. Samningstilraunir þær, er gjörðar hafa verið við Spánar-stjórn, hafa enn engann árangur haft, en stjórn Vor mun, ekki sízt vegna þess að það er Íslandi svo mikils varðandi, gjöra sjer far um að koma á samningi við Spánar-stjórn jafnvel þótt svo væri, að leggja þyrfti í sölurnar töluvert af tekjum þeim, er ríkissjóðurinn hefur hingað til haft í toll af spönskum vorum.

Að endingu verðum Vjer að tilkynna alþingi, að landshöfðingi Vor yfir Íslandi, er um langan tíma hefur stjórnað þessu embætti, og jafnframt verið fulltrúi stjórnarinnar á alþingi, getur eigi lengur haft þessa stöðu á hendi, þar sem hann er skipaður í mikilsháttar og vandasamt embætti hjer í landi; en Vjer treystum því, að sá maður, er Vjer höfum falið á hendur að veita landshöfðingjaembættinu forstöðu, og að leysa af hendi þann starfa, er því er samfara, að vera fulltrúi stjórnarinnar à alþingi, muni hjá alþingi verða aðnjótandi sömu velvildar og trausts, er fyrirrennari hans hafði áunnið sjer.

Um leið og Vjer bætum við þeirri innilegu ósk Vorri, að starfi alþingis, er í hönd fer, megi verða til heilla og hamingju fyrir landið, heitum Vjer Voru trúa alþingi hylli Vorri og konunglegri mildi.

Ritað á Amaliuborg, 26. maí 1883.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.

(L. S.)

J. Nellemann.

kommende at burde bidrage til dens Fremme, ved at lette Adgangen til Udøvelsen af det indenlandske Fisteri saa meget som muligt, og ville derfor nogle her til sigtende Lovforslag blive Althinget forelagte. Nr. 6. 26de Mai.

I Forbindelse hermed staar en anden Sag, som ligger Os særlig paa Hjerte, nemlig Fornyelsen af den i sidste Efteraar udløbne Handelstraktat med Spanien. De herom førte Forhandlinger med den spanske Regjering have hidtil ikke ført til noget Resultat, men vor Regjerings Bestræbelser ville fremdeles ikke mindst af Hensyn til Islands Interesser, være rettede paa at opnaa en Overenskomst med den spanske Regjering, selv med betydelige Opofrelser af Toldindtægter, der hidtil ere tilflydte Statens Kasse af spanske Varer.

Sluttelig maa vi meddele Althinget, at Vor hidtil værende Landshøvding over Island, der i en lang Række af Aar har beklædt denne Post og tillige været Regjeringens Repræsentant paa Althinget, ikke mere vil kunne indtage denne Plads, da han er kaldet til et vigtigt og ansvarsfuldt Embede her i Landet, men Vi nære det Haab, at den Mand, hvem Bestyrelsen af Landshøvdingsembedet og den i Forbindelse dermed staaende Udførelse af det nævnte Hverv som Regjeringens Repræsentant paa Althinget, er betroet, vil hos Thinget møde den samme Velvillie og Tillid, som er bleven hans Forgænger til Del.

Idet Vi tilføje det inderlige Ønske, at Althingets Virksomhed i den forestaaende Samling maa blive til Gavn og Lykke for Landet, forbliver Vi Vort tro Althing i Kongelig Naade bevaagen.

Givet paa Amalienborg, den 26de Mai 1883.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Christian R.

(L. S.)

J. Nellemann.